

Es reprenen els treballs d'excavació al jaciment de Coll del Moro (Gandesa)

Nova campanya d'excavació al **jaciment de Coll del Moro**, un assentament iber fortificat d'uns 3.350 metres de la tribu dels iler-cavons, que es troba al municipi de Gandesa i que forma part de la **Ruta dels Ibers**.

Els treballs formen part del projecte de recerca UB-ICAC «Formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica al curs inferior de l'Ebre (s. IX-I aC)», dirigit per **Rafel Jornet** (UB - Món Iber ROCS), **Maria Carme Belarte** (ICREA-ICAC), Jordi Morer (Món Iber ROCS), David Asensio (UB - UAB - Món Iber ROCS) i Joan Sanmartí (UB). Amb el finançament del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Gandesa.

La **campanya d'excavació de 2019 (del 8 al 27 de juliol)** serà fonamentalment de dibuix i documentació d'estructures. Durant la primavera de 2019 es va realitzar una intervenció preventiva al jaciment a fi de retirar les terreres antigues i condicionar l'àrea d'accés. Ara, es completaran aquests treballs previs i es documentaran les noves estructures descobertes durant la darrera intervenció. També es preveu la neteja de les àrees excavades d'antic per tal de completar el registre i documentació del conjunt d'estructures.

Jaciment de Coll del Moro, campanya de 2015 - ICAC

Els treballs d'excavació en aquesta zona es varen reprendre el 2014, en el marc del projecte «El primer mil·lenni AC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica 2014-2017», liderat per la Universitat de Barcelona i amb la participació de l'ICAC.

Fins aquell moment, les intervencions (iniciades els anys 70) s'havien centrat a l'àrea nord, l'àrea de la torre o fortí del Coll del Moro i en estructures properes, però l'hàbitat es coneixia poc. L'ampliació de la zona d'excavació va permetre localitzar les **restes d'un sector d'hàbitat del segle III aC**, amb nombrosos vestigis de fonaments de cases i carrers.

La tercera campanya d'excavació (2016) va permetre documentar un conjunt d'estructures interpretades com un **trull del segle III aC, el més antic de Catalunya**, que pertany a l'ibèric ple i es va abandonar cap a l'any 200 aC. Per damunt hi ha una fase posterior, romanorepublicana, del 125 aC aproximadament.

Bastió i trull descoberts a Coll del Moro - ICAC

Els últims treballs arqueològics s'han centrat en l'excavació de l'anomenada "zona 2": un conjunt d'edificis complexos formats per un cos rectangular, amb diversos àmbits i adossat

a un probable mur de tanca. Les edificacions es comuniquen entre si mitjançant uns recintes absidals que, probablement, tenien una funció defensiva.

El més oriental d'aquests és l'edifici excavat a finals dels anys 80 per Núria Rafel i interpretat com a **taller de rentat de lli i producció tèxtil**. En les darreres campanyes d'excavació s'han recuperat abundants materials arqueològics, entre els quals destaquen els grans contenidors ceràmics i els pesos de teler, així com restes carpològiques (sobretot abundants llavors de *Vitis vinifera* -llavors de raïm). Els resultats de les intervencions indiquen que aquesta zona del jaciment té un marcat caràcter econòmic i artesanal.

També s'han trobat altres restes de possible caire productiu, però de funció incerta (un dipòsit, un possible forn...). En una de les habitacions del complex es va trobar un **ritual de fundació** que podem descriure com un retall a la roca natural a l'interior del qual hi havia dipositats una pedra polida, un fragment de ceràmica i un os de porc. En el món ibèric, els rituals de fundació eren una pràctica habitual per a aconseguir la protecció dels déus.

Paral·lelament als treballs d'excavació, s'ha prospectat l'àrea situada immediatament al nord del jaciment, on es documenten indicis d'ocupació coetànies damunt una superfície de diverses hectàrees.